

แบบฟอร์มผลงานวิชาการ ประเภทเรื่องเล่า
มทรรรมวิชาการสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ปี 2568

.....

กลุ่ม ☐ รพช. ☐ รพ.สต./ศสม/ PCU ☐ สสอ./สสจ.

ผลงานในสาขา ☐ แพทย์ ☐ ทันตแพทย์ ☐ เภสัชกรรม ☐ พยาบาล ☐ คุ้มครองผู้บริโภค

☐ วิทยาศาสตร์การแพทย์ ☐ การส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

☐ บริหารสาธารณสุข/นโยบายสาธารณสุข/สาธารณสุขทั่วไป ☐ การแพทย์แผนไทย

☐ ป้องกันและควบคุมโรค ☐ อื่นๆ.....

การเสนอผลงาน ☐ ไม่เคยนำเสนอ เผยแพร่มาก่อน ☐ เคยเผยแพร่ (พัฒนาด้อยอด)

ชื่อเรื่อง “แผลที่มีหนอน คำสอนที่มีครู”

ผู้จัดทำผลงาน ชื่อสกุล เรวดี รัตนะ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ เบอร์โทร 096-4738586

หน่วยงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนรู อำเภอ รัตภูมิ จังหวัด สงขลา

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 074-260764 **E-mail** khunroo210@gmail.com

เนื้อหา

เคยสงสัยกันไหมคะ ว่า นักวิชาการสาธารณสุข คือใคร เขามีหน้าที่อะไร ฉันก็เคยสงสัย และเฝ้าหาคำตอบ อยู่เสมอ เมื่อมองย้อนกลับไปเมื่อ 2 ปีที่แล้วฉันเคยเป็นทันตภิบาลมาก่อนและโชคดีที่สอบปรับตำแหน่งเป็น นักวิชาการสาธารณสุขได้ และมีความโชคดีที่ฉันคือปรับตำแหน่งแล้วได้ทำงานในสถานที่เดิม ได้อยู่กับพี่ๆที่เดิม มันเป็นความโชคดีที่พูดไม่ถูก แต่ในความโชคร้ายนั้นก็แอบมีความกังวลเรื่องของการรักษาซึ่งพูดได้ว่ามันท่างหายและ ไม่ได้ใช้เลย อยู่มาวันหนึ่งมีเหตุการณ์ที่พี่ๆในหน่วยงานติดประชุมและติดงานกันหมด เหลือฉันซึ่งเป็นนักวิชาการ สาธารณสุขซึ่งไม่ได้อยู่เวรรักษาเลย วันนั้นเป็นวันที่ฉันคิดว่าฉันต้องกล้าและมาอยู่เวรรักษาอย่างจริงจังจริงๆที่ ฉัน เข้าไปคุยกับพี่แจต ซึ่งเป็น ผอ.ในขณะนั้น ว่าขออยู่เวรรักษากับพี่ๆ เพื่อทบทวนการรักษา และเมื่อวันหนึ่งที่ฉันต้อง ย้าย ฉันจะได้เป็นนักวิชาการสาธารณสุขที่สามารถช่วยงานรักษาพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ

วันไหนที่ฉันว่างจากงานเอกสารและงานวิชาการ ฉันก็จะลงไปเรียนรักษาที่ห้องฉุกเฉิน ได้เรียนรู้จากพี่ พยาบาล และพี่นักวิชาการสาธารณสุข “สวัสดีค่ะพี่กวาง มีอะไรให้ช่วยไหมคะ” “ไม่มีจ้ะ เอาอันนี้ไปอ่านก่อน” พูดไม่ทันจบก็ส่งหนังสือกองโตมาให้ฉัน ฉันก็มองหนังสือที่พี่กวางส่งให้เป็นหนังสือตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป เอามาเปิดอ่านระหว่างรอผู้ป่วย เวรพี่กวางมักมีผู้ป่วยเยอะและมีอะไรท้าทายเข้ามาให้เรียนรู้ ทั้งแผลเย็บ หัวแตก หนองปาล์มแทงในแผล ฉันเรียนรู้เรื่องการรักษาพยาบาลเพื่อรู้พื้นความรู้มาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถอยู่เวร รักษาพยาบาลได้

ในทุกๆเช้าที่ฉันมาถึงอนามัย นั้นหมายถึงจะมีผู้ป่วยนั่งรออยู่เสมอถึงแม้ยังไม่ถึงเวลา 8.30 น.ก็ตาม เช้าวันนั้นก็เช่นกัน ฉันจึงเปิดประตูเข้าทางด้านหลังเพื่อไม่ให้เผชิญหน้ากับผู้ป่วย เดินตรงไปเปิดประตูห้องรักษา เปิดคอม เปิดเครื่องคืออส และเตรียมอุปกรณ์สำหรับอยู่เฝ้าในวันนั้น หลังจากเตรียมของเสร็จ ฉันก็ตะโกนบอก “พี่กานพร้อมแล้วค่ะ” ตะโกนบอกพี่ห้องบัตร หลังจากที่เปิดให้บริการ ก็มีผู้ป่วยหมุนเวียนกันมารักษา ทั้งหญิง ชาย ทั้งผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยทำแผลต่อเนื่อง หันไปมองนาฬิกาอีกครั้งพบว่า เข็มสั้นอยู่ที่เลข 11 เข็มยาวอยู่ที่เลข 5 ตอนนี้เหลือผู้ป่วยอีก ฉันออกไปเรียกผู้ป่วยคนถัดไป เป็นผู้ป่วยเพศหญิง ผิวสองสี เดินเข้ามาด้วยสีหน้าไม่สู้ดีนัก “เป็นอะไรมาค่ะ” ฉันถามด้วยความเป็นห่วง “นี่แหละเป็นแผลที่เท้าเป็นมาหลายวันแล้ว วันก่อนไปโรงพยาบาลมาแล้วแต่เขาไม่ทำอะไรให้ พี่คนพี่เลยเอาน้ำยาล้างเล็บใส่ลงไป” ฉันเปิดแผลดูและพิจารณาบาดแผลเห็นได้ทันทีว่าในแผลมีสิ่งมีชีวิตคืบคลานอยู่ ฉันคิดในใจว่า “ฉันคงดวงสมพงษ์กับแผลที่มีหนอน เพราะตอนฉันเป็นทันตภิบาล ฉันก็ต้องทำแผลที่มีหนอนในปากและหยิบหนอนออกให้ พร้อมให้คำแนะนำไปโรงพยาบาลเพราะหนอนเยอะและหนอนอยู่ในเนื้อเยื่อเล็กๆอาจจะต้องผ่าตัด” ส่วนเศษนี้ดีหน่อยที่เป็นที่ที่สามารถมองเห็นได้ชัดแต่ด้วยคำพูดที่ว่าไปที่ศูนย์แพทย์และศูนย์แพทย์ให้ไปโรงพยาบาลมาแล้วนั้น ทำให้ฉันต้องโทรปรึกษาหัวหน้าพยาบาลที่ประจำที่ศูนย์นั้น “พี่รอสักครู่ค่ะ” ฉันหันไปบอกผู้ป่วย ฉันจับโทรศัพท์โทรทันที ดีดี ดีดี ดีดี “หวัดดีค่ะ” เสียงอันนิ่งขรั่มณ ปลายสาย “พี่พรนัยมีเรื่องจะปรึกษาค่ะ ด้วยผู้ป่วยมาด้วยมีแผลที่เท้า วันนี้ขี้เจาหนอนด้วยค่ะ แต่ด้วยผู้ป่วยบอกว่าไปโรงพยาบาลมาแล้วเมื่อวาน แบบนี้เราให้ผู้ป่วยกลับไปโรงพยาบาลอีกรอบไหมค่ะ” ฉันถามด้วยความสงสัย “น้องหยิบหนอนออกให้หมดนะ หรือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ล้างแผลให้สะอาด และใส่เบต้าดีนเพื่อฆ่าเชื้อ ปิดแผลแล้วนัดมาทำแผลต่อเนื่องได้เลย ติดตามแผลต่อเนื่องนะ” พี่พรนัยผ่านประสบการณ์มาอย่างโชกโชน บอกฉันด้วยความเรียบง่าย เมื่อพี่พยาบาลบอกเช่นนั้นฉัน ฉันปลุกประตูกระจกเข้าไปในห้องตรวจจะเรียงปากมดลูกเพื่อหยิบคอมไฟมาส่อง แผลในห้องฉุกเฉิน คอมไฟเล็กๆแต่น้ำหนักหนักเอากการ ฉันวางคอมไฟลง หยิบเชื้ทำแผล หยิบน้ำเกลือและเบต้าดีนใส่ในถาด เตรียมสำลีและผ้าก๊อช สวมถุงมือ จากนั้นใช้มือขวาจับ tooth forceps ไว้ในมือ หันไปมองแผล แผลที่นิ้วโป้งเท้าซ้าย บวมแดงระหว่างขอบเล็บและเนื้อมีรอยแยกกว้าง 3 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร ลึกประมาณ 3 เซนติเมตร มีหนอนที่กำลังขยับอยู่หลายตัว ตามันสีดำและตัวสีขาว มองไปมองมาคล้ายๆตัวไหมที่ฉันชอบกิน คิดขึ้นมาฉันก็รู้สึกผะอืดผะอมทันทีแต่ต้องเก็บอาการ ฉันวางผ้าก๊อชไว้บนตะแกรงล้างแผล ค่อยๆหยิบหนอนขึ้นมาวางทีละตัวสองตัว หนอนแต่ละตัวอ้วนท้วนสมบูรณ์ หยิบมาได้ 15 ตัวกำลังจะวางหนอนที่อยู่ในก๊อชก็คลานหล่นในตะแกรง ภาพที่เห็นคือรูเล็กๆแค่นี้มีหนอนเยอะมาก จะเอาออกมาได้สักกี่ตัวกัน ขณะคิดก็ค่อยๆหยิบขึ้นมาเรื่อยๆนับได้ 22 ตัว ดูจนมั่นใจว่าไม่มีอะไรขยับในแผลแล้ว จึงทำการล้างแผลด้วยน้ำเกลือให้สะอาด ใส่เบต้าดีนในแผล ปิดแผลด้วยผ้าก๊อช และแจ้งผู้ป่วยว่า “มียาแล้วใช้ไหมค่ะ แนะนำกินยาจนหมดนะค่ะ ทำแผลทุกวันและห้ามแผลเปียกน้ำ” ผู้ป่วยบอกว่า “ขอบคุณค่ะ” พร้อมยิ้มแล้วกลับบ้านไป เมื่อเสร็จผู้ป่วย ฉันเก็บเชื้ทำแผลแล้วเดินไปล้างมือ หันไปมองนาฬิกาอีกครั้งเป็นเวลา 12.37 น. และเดินกลับไปกินข้าวที่บ้านพักแต่กินได้ไม่มากนัก

เช้าวันถัดมาฉันอยู่เวรอีกเช่นเคย เดินเข้าทางประตูด้านหลังนั่งตั่งหน้าตั้งตารอผู้ป่วยรายเมื่อวานว่าจะมาล้างแผลไหม วันนี้ผู้ป่วยไม่มากเหมือนเมื่อวานแต่ผู้ป่วยก็ไม่ขาดสายเช่นเดิม ทั้งทำแผลต่อเนื่อง ระบาย ขอบใบลา พอเรียกผู้ป่วยคนถัดไป ผู้หญิงรายเมื่อวานก็เดินเข้ามา พร้อมรอยยิ้มอันสดใส “มาทำแผลใช้ไหมคะ” ฉันถามด้วยความเคยชิน “ใช่จ้ะ พี่ไม่คันแล้วนะ รู้สึกว่าแผลดีขึ้น” ผู้ป่วยตอบ ฉันก็ข้อมูลใน J-Hcis เสร็จ ก็เดินไปหยิบเชื้ททำแผล เปิดบาดแผล ลู้งว่าแผลดีขึ้นไหม พอเปิดผ้าก็อชหนองก็คลานออกมาทันทีและหล่นลงในตระแกรงทำแผล ผู้ป่วยทำหน้าหวาดเสียว และเชิลอาย ฉันเลยชวนคุยเพื่อลดความเชิลอาย “ยังเจ็บไหมคะ อาการปวดลดลงไหม” ผู้ป่วยตอบว่า “มีปวดเล็กน้อย ดีขึ้นมากแล้วคะ” ฉันพูดต่อ “แผลดีขึ้น มีขนาดแผลเล็กลง ระบายลดลง” พร้อมกับหยิบหนองที่ยังคงเหลือในแผล “วันนี้หนองตัวใหญ่ขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย” ฉันคิดในใจ มีหนองในแผลแค่สองตัวฉันใช้สำลึซับน้ำให้แห้งเพื่อให้เห็นแผลชัดขึ้น และเพื่อให้มันใจว่าไม่มีหนองในนั้นแล้ว ฉันล้างแผลหลายครั้งและใส่เบต้าดีนอีกวัน ย้าผู้ป่วยอีกครั้งว่า “แผลดีขึ้นแล้ว แต่ยาที่หมอให้ยังต้องทานต่อจนหมดนะคะ แผลห้ามโดนน้ำเช่นเดิมและยังต้องทำแผลต่อเนื่อง” ผู้ป่วยตอบว่า “ได้เลยคะ เดียวพรุ่งนี้มาอีก” ฉันไม่ได้ลงมายุ้งห้องรักษาหลายวัน แต่ได้ยืนจากพี่พยาบาลว่าแผลดีขึ้น และแผลค่อยๆหาย

จนมาถึงวันนี้ฉันได้คำตอบค่านักวิชาการสาธารณสุข ในนิยามของฉันเองคือ คือนักวิชาการ ที่ทำงานวิชาการ รักษาเบื้องต้นได้ สร้างความสุขให้กับสาธารณะ และนักวิชาการที่ไม่ได้เก่งกว่าพยาบาลแต่สามารถพัฒนาตนเองให้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้ไม่เกินขอบเขตวิชาชีพ และจากคำสอนที่ว่า “จงภูมิใจและตั้งใจทำงานให้เหมือนวันแรกที่ได้งานทำ” คำสอนตอนรายงานตัวเป็นนักเรียนทุน ถึงแม้วันนี้แผลจะหายดีไม่มีหนองแล้ว แต่ฉันขอเปรียบเทียบเรียรู้ของตัวเองเป็นหนอง เพราะเชื่อว่าฉันไม่ได้เก่งแต่สามารถพัฒนาตนเองได้ พร้อมเรียรู้ในสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากครูในห้องเรียจริง เหมือนกับหนองในแผลที่ค่อยๆเติบโตขึ้นในทุกช่วงเวลา

แมลงวันจ้องแผลเพื่อวางไข่	เจาะลงไปแผลที่หม่นหมอง
เกิดเป็นแผลเหวอะหวะน่าขนพอง	ผู้ป่วยร้องมองแผลแล้วขัดใจ
แผลบวมแดง เป็นรู เจ็บปวดครัน	หนองในนั้นหยิบออกจะได้ไหม
ฉันเอายาล้างเล็บหยดลงไป	ไม่สาไหรช่วยฉันทีนะหมอจ๋า
หมออนามัยใช้ไหมที่ฉันเป็น	สิ่งที่เห็นไม่มีในตำรา
การเรียรู้เกิดใหม่ทุกเวลา	พยาบาลสอนงานการรักษา
หยิบหนองออกให้หมดแล้วใส่ยา	เบต้าดีนฆ่าเชื้อแผลโสภา
แผลหายขาดสบายใจไม่ตัดขา	ชื่นอรุราสาสุขดับทุกข์ เอย